ХЭНТИЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Хэнтий аймгийн Мөрөн сумын Засаг даргын 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: ХЭА-2024/16/НА-СТА-ТТ3

Цахим хуудас: www.open.audit.mn

Чингис хот

2024 он

Дарга, тэргүүлэх аудитор: Ж.Ганбаатар
Утас: 91913204 Цахим хаяг: ganbaatarj@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Д.Оюунтуяа
Утас: 99775390 Цахим хаяг: oyuntuyad@audit.gov.mn

Аудитор: Б.Ариунаа
Утас: 93032714 Цахим хаяг: ariunaab@audit.gov.mn

ХЭНТИЙ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

23119 Хэнтий аймаг, Хэрлэн сум, Сариг баг
Утас:70-56-21-12, Факс: 70-56-21-12
E-mail: khentii@audit.gov.mn

2024.03.25 № 391

танай ____________ -ны № ______________ -т

ХЭНТИЙ АЙМГИЙН МӨРӨН СУМЫН
ЗАСАГ ДАРГА Ц.БАТЦООЖ ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-д заасны дагуу Хэнтий аймгийн Мөрөн сумын Засаг даргын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө, өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Хэнтий аймгийн Мөрөн сумын Засаг даргын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Тус байгууллагын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон санхүүгийн тайлангаар мөнгөн хөрөнгө 675,926.1 мянган төгрөг, авлага 231,088.7 мянган төгрөг, урьдчилгаа 9,000.0 мянган төгрөг, бараа материал 103,254.5 мянган төгрөг, нөөцийн бараа 15,400.0 мянган төгрөг, үндсэн хөрөнгө 3,205,375.3 мянган төгрөг, өр төлбөр 324.9 мянган төгрөг, засгийн газрын сан 293,627.3 мянган төгрөг, хуримтлагдсан үр дүн 3,806.510.1 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.

Тайлант онд аймгийн төсвөөс 730,625.9 мянган төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэг авч, 550,487.8 мянган төгрөгийн орлогыг бүрдүүлж, төсвийн байгууллагуудад 1,265,582.9 мянган төгрөгийн санхүүжилт олгосноос ерөнхий орлогын дансанд 318,450.9 мянган төгрөгийг буцаан төвлөрүүлжээ.

Аудитын гол асуудал

Тус сумын харьяа байгууллагуудад нийт 26,062.6 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрснээс 11,168.2 мянган төгрөгийн 2 алдаа, 14,494.4 мянган төгрөгийн 10

232420481

зөрчил байна. Зөрчлийн 6,979.6 мянган төгрөг буюу 48.1 хувь нь нягтлан бодох бүртгэл, тооцоотой холбоотой зөрчил эзэлж байна. Иймд байгууллагуудын нягтлан бодогч нарын мэргэжлийн ур чадварыг сайжруулах, ажлын ачааллыг тэнцвэржүүлж, нягтлан бодогчийн сул орон тоог нөхөх зэрэг арга хэмжээ авч ажиллан бүртгэл, хөтлөлттэй холбоотой зөрчлийг таслан зогсоох шаардлагатай байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Сумын Засаг дарга нь төсвийн гүйцэтгэл болон санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг Төсвийн тухай хуулийн 54 дүгээр зүйлийн 54.4, 54.5 дахь заалтын дагуу бэлтгэж ирүүлээгүй тул дараа жилийн аудитад анхаарах шаардлагатай.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамаарахгүй ба үүнд ямар нэг төрлийн баталгаажуулах дүгнэлт гаргаагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Ж.ГАНБААТАР

ХОЁР.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

Дансны код	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	Тодруулга	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН		637,902.40	1,034,669.30
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	3а, 3б	341,518.84	675,926.06
33	АВЛАГА	5а, 5б, 6а, 6б	201,229.33	231,088.74
34	УРЬДЧИЛГАА	7а, 7б	-	9,000.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	8а, 8б, 8в	89,754.24	103,254.51
36	НӨӨЦИЙН БАРАА	9а	5,400.00	15,400.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН		3,047,721.82	3,205,375.31
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	12а, 12б, 12в	3,047,721.82	3,205,375.31
39200	Биет хөрөнгө		3,003,567.82	3,161,251.31
39300	Биет бус хөрөнгө	13	44,154.00	44,124.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II		3,685,624.22	4,240,044.62
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР		206.35	324.94
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	15а, 15б	206.35	324.94
41300	Өглөг	17а, 17б	206.35	324.94
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН		3,685,417.87	4,239,719.68
51	Засгийн газрын хувь оролцоо		3,685,417.87	4,239,719.68
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан		293,627.26	293,627.26
51200	Хуримтлагдсан үр дүн		3,188,643.00	3,806,510.12
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү		203,147.61	139,582.29
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	-	3,685,624.22	4,240,044.62

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Тодруулга	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)		4,061,019.97	3,357,988.73
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО		333,591.01	532,101.35
110	Орлогын албан татвар		110,056.48	127,134.99
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар		110,056.48	127,134.99
113	Хөрөнгийн албан татвар		62,017.57	59,059.70
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж		161,516.96	345,906.66
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	1а, 1б	2,133,228.40	356,061.25
120	Нийтлэг татварын бус орлого		2,133,228.40	356,061.25
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО		1,594,200.56	2,469,826.13
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	2а, 2б	3,327,742.54	2,572,166.10
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ		1,770,562.55	2,572,166.10
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ		785,067.94	983,324.07
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		312,921.85	422,083.85
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл		39,892.64	53,072.35
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал		162,285.15	31,548.40
2104	Хангамж, бараа материалын зардал		26,811.87	27,935.26
2105	Нормативт зардал		419.00	855.50
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал		24,191.98	5,869.80
2107	Томилолт, зочны зардал		12,162.90	17,224.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж		41,818.02	241,889.34
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		164,564.53	182,845.57
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ		985,494.61	1,588,842.03
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)		733,277.43	785,822.63
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН		314,217.26	233,446.70
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)		419,060.17	552,375.93

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн	Цөөнхий хувь оролцоо	Нийт цэвэр хөрөнгийн дүн
C01	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	3,352,477.61	-	3,352,477.61
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	(86,119.91)	-	(86,119.91)
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	3,266,357.70	-	3,266,357.70
C07	Тайлант үеийн үр дүн	419,060.17	-	419,060.17
C08	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	3,685,417.87	-	3,685,417.87
D01	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	3,685,417.87	-	3,685,417.87
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	65,491.20	-	65,491.20
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	3,750,909.07	-	3,750,909.07
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	(63,565.32)	-	(63,565.32)
D08	Тайлант үеийн үр дүн	552,375.93	-	552,375.93
D09	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	4,239,719.68	-	4,239,719.68

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	2,004,432.97	3,057,949.83
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	333,591.01	532,101.35
110	Орлогын албан татвар	110,056.48	127,134.99
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	110,056.48	127,134.99
113	Хөрөнгийн албан татвар	62,017.57	59,059.70
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	161,516.96	345,906.66
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	18,976.23	27,665.98
1181	Газрын төлбөр	9,303.34	48,349.77
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	133,237.39	269,890.91
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	71,504.78	55,332.87
120	Нийтлэг татварын бус орлого	71,504.78	55,332.87
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,599,337.18	2,470,515.60
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	1,712,121.91	2,465,815.99
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,712,121.91	2,465,815.99
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	690,188.61	875,973.96
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	312,715.83	421,982.62
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	39,877.50	53,259.67
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	161,815.55	30,938.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	21,526.17	27,720.45
2105	Нормативт зардал	697.00	347.20
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	24,539.98	5,282.70
2107	Томилолт, зочны зардал	12,162.90	17,202.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	49,487.02	262,637.77
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	67,366.66	56,603.55
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,021,933.30	1,589,842.03
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	292,311.06	592,133.84
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	158,455.90	197,726.62
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	158,455.90	197,726.62
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	158,455.90	197,726.62
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	(158,455.90)	(197,726.62)
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	133,855.16	334,407.22
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	207,663.68	341,518.84
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	341,518.84	675,926.06

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,639,963.90	1,132,303.80
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,220,213.10	895,678.19
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,181,400.90	892,468.19
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	515,984.30	421,982.62
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	64,499.40	53,259.67
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	295,591.90	177,653.94
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	29,284.80	27,254.73
2105	Нормативт зардал	1,588.60	347.20
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	49,764.40	49,067.44
2107	Томилолт, зочны зардал	18,796.10	17,202.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	143,052.20	89,697.04
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	62,839.20	56,003.55
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	38,812.20	3,210.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	38,812.20	3,210.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	266,150.80	176,625.62
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	153,600.00	60,000.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,639,963.90	1,130,229.26
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,429,179.90	1,097,282.89
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	165,611.40
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	137,390.93	163,536.85

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	5,704.99
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	5,704.99
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	4,606.77
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	1,381.57
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	465.72
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	258.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,901.48
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	600.00
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	1,098.22
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	5,704.99
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	5,704.99

ГУРАВ. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар алдаа[1], зөрчил[2] илрээгүй байна.

Засаг даргын тайланд нэгтгэгдсэн орон нутгийн төсвийн байгууллагын санхүүгийн тайлангийн аудитаар нийт 12,564.6 мянган төгрөгийн 2 алдаа зөрчил илэрснээс 8,405.8 мянган төгрөгийн 1 алдааг аудитын явцад залруулж, 4,158.8 мянган төгрөгийн зөрчлийг дахин давтан гаргахгүй байх 1 зөвлөмж өгч ажилласан.

ДӨРӨВ. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
ЗДТГ	1	8,405.8			1	8,405.8	1	8,405.8				
Дүн	**1**	**8,405.8**			**1**	**8,405.8**	**1**	**8,405.8**				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	А/т	Тоо	Дүн
ЗДТГ	1	4,158.8					1	4,158.8				
Дүн	**1**	**4,158.8**					**1**	**4,158.8**				

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Байхгүй								
Дүн								
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Байхгүй								
Дүн	-	-	-	-	-	-	-	-
Нийт дүн	-	-	-	-	-	-	-	-

[1] Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

[2] Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.